

УДК 37.091.12-051-047.22:[37.016:62]

DOI:<https://doi.org/10.54662/veresen.1.2026.06>

*Світлана Дікарева,  
ORCID iD 0009-0009-0396-5805  
методист кафедри теорії й методики  
природничо-математичної освіти та  
інформаційних технологій  
Миколаївський обласний інститут  
післядипломної педагогічної освіти,  
вул. Адміральська, 4-а, 54001, м. Миколаїв, Україна  
svitlana.dikareva@moipro.mk.ua*

### ТВОРЧА МАЙСТЕРНЯ «ГАРМОНІЯ» ЯК ПРОСТІР ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ / ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

*У методичній статті висвітлено діяльність обласної творчої майстерні «Гармонія» як ефективної форми неперервної професійної освіти вчителів технологій / трудового навчання. З'ясовано, що методологічним підґрунтям роботи майстерні є використання теоретичних основ, розроблення й практичне впровадження сучасних освітньо-виховних і розвивальних технологій. Висвітлено результати засідань, проведених протягом двох років, що дало змогу учасникам творчої групи укласти методико-технологічний інструментарій.*

***Ключові слова:** декоративно-ужиткове мистецтво; освітній процес; професійна компетентність учителів технологій / трудового навчання; технології обробки матеріалів.*

© Дікарева С. С., 2026

**Постановка проблеми.** Стрімкий розвиток науки та техніки у XXI столітті зумовлює фундаментальний перегляд підходів до використання матеріалів: на зміну простому споживанню ресурсів приходять принципи екодизайну, апсайклінгу та проектно-технологічної діяльності. Такі трансформації потребують якісно нового викладання технологій, де шкільну програму вже орієнтовано на розвиток дизайну, креативного мислення та інженерної творчості учнів.

Проте реалізацію цих завдань суттєво ускладнюють проблеми із кадровим забезпеченням. Значну частку вчителів технологічної галузі нині становлять педагоги-нефахівці, що загострює проблему професійної невідповідності сучасним вимогам. У таких умовах неперервне підвищення кваліфікації та активний методичний пошук є критично важливими, адже лише через опанування інноваційного інструментарію вчитель здатний розробити уроки технологій, що враховуватимуть досягнення науки, сприятимуть реалізації актуальних проєктів.

**Аналіз наукових публікацій.** Питання вдосконалення професійної компетентності вчителів технологій / трудового навчання перебуває в центрі уваги багатьох сучасних науковців, які розглядали цю проблему з різних ракурсів. Аналіз наукових публікацій свідчить про пошук різних підходів до вдосконалення професійної компетентності вчителів технологій. Теоретико-методологічне підґрунтя неперервного професійного розвитку педагогів, що оснований на засадах індивідуалізації та іннова-

ційності, висвітлено в працях Г. В. Терещука та В. Ю. Мадзігона. Науковці обґрунтували роль педагога як активного суб'єкта трансформаційних процесів в освіті (Терещук Г. В., 2020, Мадзігон В. Ю., 2012).

Концептуальне бачення професіоналізму через призму проектно-технологічної культури представлено в дослідженнях Т. С. Мачачі та В. В. Сидоренка, де акцентовано на пріоритетності творчого проектування над репродуктивною діяльністю (Мачача Т. С., 2019, Сидоренко В. В., 2021). Прикладні аспекти впровадження проектних технологій як фундаменту для перепідготовки вчителів деталізовано в роботах О. М. Коберника та С. М. Ящука (Коберник О. М., 2020, Ящук С. М., 2020, 2021, 2024). Сучасний етап розвитку галузі в контексті реалізації концепції «Нова українська школа» представлено у працях Ю. В. Ходзинської та М. І. Боринця, які визначають цифровізацію та професійну саморегуляцію як стратегічні фактори адаптації вчителя до динамічних технологічних змін (Ходзинська Ю. В., 2021, Боринець М. І., 2020). Докладніший аналіз праць зазначених авторів дозволяє виокремити ключові вектори розвитку фахової майстерності.

У роботах Г. В. Терещука наголошено на тому, що компетентність вчителя технологій ґрунтується на глибокому розумінні техніко-технологічних закономірностей. Учений доводить: «За умови залучення до викладання педагогів-нефахівців критично важливим стає опанування методів комбінаторики та морфологічного аналізу, що дозволяє вчителю трансформувати стандартні завдання в інтелектуальні проекти» (Терещук Г. В., 2021).

Концептуальний підхід Т. М. Мачачі зміщує фокус на змістовну трансформацію галузі та розвиток дизайнерського мислення. У її статтях професійну компетентність учителя розглянуто як здатність поєднувати традиційні техніки обробки матеріалів із новітніми способами художнього оздоблення. Дослідниця наголошує, що педагог має опанувати навички стилістики та

ергономіки, аби навчати учнів створювати не просто вироби, а конкурентоспроможні об'єкти дизайну (Мачача Т. М., 2022).

Практичну реалізацію цих ідей у сучасних умовах деталізує Ю. В. Ходзинська. Її дослідження спрямовано на подолання викликів дистанційного навчання через активне використання цифрових інструментів та віртуалізацію практичних процесів. Авторка пропонує алгоритми швидкого опанування нових технік обробки матеріалів через участь у мережевих професійних спільнотах. Із її погляду компетентність сучасного вчителя – це здатність до неперервного технологічного оновлення та вміння організувати спільний освітній простір для обміну досвідом, що є особливо актуальним через дефіцит живої практичної взаємодії (Ходзинська Ю. В., 2022).

Усе вищевикладене засвідчує актуальність питання вдосконалення професійної майстерності педагогів, що здійснюється на курсах підвищення кваліфікації, семінарах, сертифікованих заходах. Особливість їх організації для вчителів технологій полягає в потребі опанування різноманітних технік, практичного відпрацювання вмінь і навичок. В умовах дистанційного проведення надзвичайно складно повною мірою забезпечити запити педагогів, тому виникає потреба у створенні освітнього простору, у якому вони матимуть змогу навчатися, обмінюватися досвідом, ознайомлюватися із новими технологіями обробки матеріалів.

Для підвищення рівня професійної компетентності вчителів технологій / трудового навчання, осучаснення їхніх знань щодо технологій обробки матеріалів, популяризації краших надбань декоративно-ужиткового мистецтва у 2024 році колектив кафедри теорії й методики природничо-математичної освіти та інформаційних технологій Миколаївського ОШПО ініціював проведення майстер-класів обласної творчої майстерні «Гармонія», діяльність якої спрямовано на професійну взаємодію педагогів, обмін практичним досвідом та забезпечення психологічної стій-

кості учасників в умовах викликів воєнного стану. Уважаємо доцільним інформувати освітянську спільноту України про результати такої роботи.

**Метою статті** є висвітлення результатів проведення обласної творчої майстерні «Гармонія» для розвитку професійної компетентності вчителів технологій / трудового навчання.

Для досягнення мети передбачено виконати такі **завдання**:

- 1) визначити складники професійної компетентності вчителя технологій (трудового навчання) та ефективні інструменти її розвитку;
- 2) висвітлити принципи відбору тематики засідань обласної творчої майстерні, розроблення змісту практичних завдань для учасників;
- 3) продемонструвати можливості використання матеріалів майстерні в освітньому процесі з технологій (5–9 класи).

**Виклад основного матеріалу.** Сучасний учитель технологій – це передусім дизайнер освітнього середовища, який поєднує *hard skills* (опанування інструментів та матеріалів) із *soft skills* (креативністю та системним мисленням). Його компетентність вимірюється не лише знаннями технік обробки, а й здатністю інтегрувати в освітній процес елементи інженерії, екодизайну та ергономіки. Це дає змогу перетворити урок на творчу лабораторію, де традиційне ремесло набуває нового життя завдяки актуальним естетичним концепціям.

Аналіз наукових праць свідчить про те, що фундаментом професійної компетентності вчителя технологій у сучасних умовах є його готовність до реалізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Зокрема в дослідженнях О. М. Коберника обґрунтовано, що ключовим складником майстерності педагога є проєктна культура. Автор розглядає професійну компетентність не просто як сукупність знань, а як здатність учителя трансформувати освітній процес у систему творчих проєктів, де педагог вико-

нує ролі коуча, фасилітатора та дизайнера, стимулюючи учнів до самостійного пошуку конструкторських рішень на основі методики дизайн-мислення та художнього конструювання, що також конкретизовано у працях Т. С. Мачачі (Коберник О. М., 2019; Мачача Т. С., 2022). Розвиток такої проєктної культури тісно пов'язано з інноваційною мобільністю вчителя, зокрема в системі післядипломної освіти. Уміння поєднати знання з різних галузей свідчить про сформованість інтегративної компетентності вчителя та високий рівень його проєктно-технологічної культури.

Дослідниця Н. В. Слюсаренко наголошує на тому, що в умовах НУШ критично важливим є опанування нових технологій через неформальну освіту та участь у професійних спільнотах (Слюсаренко Н. В., 2021). Це дає змогу забезпечувати гнучкість, інноваційність та відповідність педагогічної діяльності потребам сучасного освітнього процесу, об'єднуючи практичні вміння з цифровими компетентностями.

Водночас змістове наповнення такої підготовки дедалі більше зміщено в площину цифровізації. Саме цей напрям представлено в роботах С. М. Ящука та Г. В. Терещука, що присвячено диджиталізації технологічної освіти та впровадженню дизайн-мислення. Науковці підкреслюють, що сучасна компетентність учителя має базуватися на синтезі традиційних *hard skills* (майстерності рук) та новітніх цифрових інструментів моделювання (Терещук Г. В., 2022; Ящук С. М., 2024). Такий підхід дозволяє виховувати справжніх майстрів, які не просто створюють якісні речі, а й розуміють принципи сучасного дизайну: від зручності та краси до екологічної відповідальності; фахово розв'язують питання з ергономіки, екодизайну та естетики сучасного предметного середовища.

Беручи до уваги вищезазначене, виділяємо складники професійної компетентності вчителя технологій (трудового навчання)

**1. Технологічна мобільність та *hard skills*** – це здатність учителя не лише доско-

нало опанувати традиційні ручні техніки (різьблення, вишивка, конструювання), а й роботу на сучасному обладнанні: від електроінструментів до графічних редакторів.

**2. Проектно-конструкторська грамотність** – уміння вчителя виступати в ролі ментора, який веде ученика через усі етапи створення продукту: від аналізу ринку та розробки ескізу за методикою дизайн-мислення до розрахунку собівартості та презентації готового виробу.

**3. Цифрова та мережева активність** – готовність педагога створювати власний освітній контент (майстер-класи, онлайн-курси), активно взаємодіяти у професійних спільнотах та інтегрувати декоративно-ужиткове мистецтво в сучасні цифрові формати, що робить його актуальним для молоді.

Фундаментом професійного зростання сучасного вчителя технологій / трудового навчання є практико-орієнтоване занурення в автентичне середовище. Найбільш ефективним інструментом є майстер-класи «з перших рук» від народних фахівців та участь у них. Таке навчання дає змогу педагогу не просто опанувати складні техніки декоративно-ужиткового мистецтва – від писанкарства до художнього ткацтва, – а й відчувати «філософію матеріалу». Це перетворює вчителя на ретранслятора живої традиції, який здатний передати учням не лише алгоритм дій, а й глибинний естетичний зміст народної спадщини.

Паралельно з ручною майстерністю потужним інструментом розвитку є цифровізація творчого процесу. Використання графічних редакторів для проектування складних орнаментів та ведення цифрових портфоліо на платформах типу Pinterest дають змогу вчителю говорити з учнями мовою сучасних технологій. Таке поєднання традиційного ремесла та інноваційного інструментарію сприяє здатності педагога трансформувати класичні уроки в креативну лабораторію етнодизайну, де кожен виріб є актуальним і конкурентоспроможним продуктом.

Для професійного зростання критич-

но важливо вміти адаптуватися до змін та постійно розширювати коло корисних знайомств. Участь у практичних заходах зі створення проєктів та активне спілкування з колегами в професійних групах забезпечують швидке опанування нових навичок, створення власних онлайн-майстер-класів, що стимулюватимуть вчителя до постійної рефлексії та методичного пошуку. Це сприяє виходу за межі стандартної програми й інтегруванню декоративно-ужиткового мистецтва в сучасні освітні тренди. У підсумку, використання таких інструментів формує образ вчителя-новатора, який обереігає національне коріння, водночас впевнено орієнтується у технологічних викликах майбутнього.

Оновлення змісту технологічної освіти, нові вимоги до підготовки вчителів стали основою для створення обласної творчої майстерні «Гармонія». Розглянемо принципи відбору тематики засідань обласної творчої майстерні, змісту практичних завдань для учасників. Функціонування майстерні ґрунтується на практичній спрямованості, що реалізується через щорічне планування тематики засідань на основі моніторингу професійних потреб педагогічної спільноти Миколаївщини. Використання діагностичного інструментарію (анкетування) забезпечує адаптацію змісту роботи до актуальних викликів сучасної освіти, трансформуючи теоретичні положення у прикладні кейси для розв'язання конкретних методичних задач.

Кожне засідання структуровано навколо затребуваного змістового модуля, що стимулює суб'єктну активність учасників та забезпечує високу результативність взаємодії. Особливий акцент у програмі майстерні зроблено на висвітленні інноваційних технологій обробки матеріалів, що сприяє системному оновленню професійних компетентностей учителів та інтеграції сучасних технологічних практик в освітній процес. Практична частина є ядром «Гармонії». Завдання розроблено так, щоб учасник вийшов із засідання з готовим «продуктом» для уроку.

Особливість майстерні полягає в тому, що її учасники мають унікальну можливість знайомитися з цікавими й талановитими людьми з різних куточків України, новими техніками та технологіями. Методологічний алгоритм підготовки кожного засідання майстерні реалізовано у форматі замкненого циклу, де результативність попереднього етапу визначає змістове наповнення наступного. Структура цього процесу охоплює такі ключові етапи:

- **Проектно-цільовий:** концептуалізація провідної теми на основі виявлених професійних дефіцитів та залучення експертного середовища, зокрема майстрів декоративно-ужиткового мистецтва і вчителів-практиків, які володіють автентичними або інноваційними методиками.
- **Конструктивно-технологічний (наповнення):** формування комплексного методичного кейсу, що містить дидактичні матеріали, алгоритмізовані схеми та технологічні карти виконання практичних робіт, адаптовані до умов освітнього процесу.
- **Аналітико-рефлексивний:** верифікація ефективності запропонованого інструментарію через систему зворотного зв'язку, що забезпечує об'єктивну оцінку засвоєння матеріалу та перспективність його подальшого впровадження в педагогічну діяльність».

Обласна творча майстерня «Гармонія» на базі МОШПО функціонує впродовж двох років. Її діяльність спрямовано на безперервне вдосконалення професійної компетентності вчителів технологій / трудового навчання. Пріоритетним напрямом є популяризація творчих здобутків провідних майстрів декоративно-ужиткового мистецтва та інтеграція кращих практик у сучасний освітній простір. У межах реалізації програми творчої майстерні за вказаний період організовано та проведено вісім тематичних засідань, що стали платфор-

мою для фахової взаємодії, обміну досвідом та апробації інноваційних методичних підходів до викладання технологій / трудового навчання. Розкриємо докладніше зміст кожного з них.

На першому засіданні з теми «Наука і технології», присвяченому Міжнародному дню жінок і дівчат у науці, окреслено мету створення майданчика для професійного зростання педагогів; представлено вироби декоративно-ужиткового мистецтва (автори-виробники – вчені Миколаївщини).

Захід розпочали з вправи «Я-жінка і Я-вчена: мої ресурси й виклики. Пошук балансу та власної ідентичності», що сприяло емоційному налаштуванню на роботу, стабілізації психологічного стану педагогів. Досвідом використання технік декоративно-ужиткового мистецтва на заняттях із технологій поділилась О. С. Литвин, учитель трудового навчання та технологій Південноукраїнського ліцею № 2 Південноукраїнської міської ради. О. А. Плехова, учитель трудового навчання та технологій Миколаївського ліцею № 51 Миколаївської міської ради, ознайомила з нематеріальною культурною спадщиною України – яворівською забавкою. У завершальній частині заходу проведено майстер-клас «Кавова фантазія».

Під час засідання з теми «Вишивка як вид декоративно-ужиткового мистецтва», що присвячено Дню вишиванки, педагоги ознайомилися з особливостями оздоблення тканини на Миколаївщині, а також різних регіонів Львівщини, які репрезентувала мисткиня О. Р. Стричак, керівник студії «Гердан» центру творчості та юнацтва Галичини (м. Львів).

Керівник гуртка Первомайського ЦНТТУМ Первомайської міської ради О. О. Добровольська поділилась досвідом виготовлення сучасних виробів в етнічному стилі, поєднавши вишивку та в'язання. Учитель трудового навчання та технологій Миколаївського ліцею № 38 ім. В. Д. Чайки Миколаївської міської ради С. Б. Салутіна продемонструвала важливість збереження традицій у сучасних умовах

як невіддільного складника національно-патріотичного виховання учнівської молоді. Учитель трудового навчання та технологій Первомайської гімназії № 2 Первомайської міської ради О. В. Лящевська провела

майстер-клас «Вишиванка – оригамі». Після засідання учасники заходу виконували домашнє завдання – виготовляли виріб у техніці «Крейзі квілт» (шалений печворк).



Рис. 1. Малюнки учасників заходу

На засіданні з теми «Український вінок – краса та оберіг» педагоги продовжили ознайомлення з народними традиціями українців. Про історію походження українського вінка та давні традиції його виготовлення розповіла присутнім О. В. Волос, кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії освіти, теорії й методики суспільствознавчих предметів МОППО. Керівник міжнародного проекту «Химери дикого степу» Н. М. Сербулова презентувала креативний простір для проведення історичної реконструкції побуту наших предків та реалізації творчого потенціалу майстрів із декоративно-ужиткового мистецтва, створений на території Новоодеської міської територіальної громади. Майстриня Новоодеської міської територіальної громади Т. В. Пироженко показала процес виготовлення Київського весільного вінка. Керівник студії подарунків, учитель Миколаївського ліцею № 34 Миколаївської міської ради Г. Ю. Веремчук презентувала досвід виготовлення віночків із сучасних ма-

теріалів та створення квіткових композицій із городини та садовини. На дистанційному етапі навчання на сертифікованому заході здобувачі освіти виготовляли квітки з різноманітних матеріалів, що було умовою для отримання сертифікату.

У жовтні 2024 року проведено засідання на тему «Дідух – символ Різдва». Про історію походження дідуха й давні традиції його виготовлення розповіла Г. О. Бондаренко, к.і.н., етнолог, провідний науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти МОППО М. В. Дробишева провела психологічну вправу з використанням народних традицій, арттерапевтичних символів в образі дідуха для стабілізації психологічного стану педагогів. Мисткиня, член Національної спілки майстрів народного мистецтва України, учениця заслуженої майстрині М. В. Кравчук Л. М. Моспан репрезентувала свій досвід роботи із соло-

моплетіння – одного з видів декоративного мистецтва, що має давню історію, відображає багатство української культури та ремесел. Учителі технологій долучилися до виготовлення різдвяного янгола під час майстер-класу, що провела І. С. Чонка, керівник майстерні «Соломинка» (м. Ковель Волинської області). Практичним завданням після засідання було виготовлення дідуха, різдвяного павука чи янгола з природних матеріалів на вибір слухачів.

Засідання «Наукова лабораторія мотанки: експериментуємо та відкриваємо» традиційно присвячено Міжнародному дню дівчат і жінок у науці. Педагоги мали змогу ознайомитись із творчістю майстринь-лялькарка України, що стало чудовою нагодою дізнатися більше про світ ляльок-мотанок, їх значення та техніки виготовлення. Засновниця ГО «Український розмовний клуб «Файно» (м. Ясинувате / м. Бережани) О. Г. Муравльова представила унікальний волонтерський проєкт «Мапа України «Обійми», метою якого є підтримка й об'єднання українців. Понад 70 ляльок-мотанок, що символізують традиції різних регіонів України, утворюють унікальну інсталяцію на дерев'яній пазл мапі створили 58 майстринь. Майстриня волонтерського проєкту «Мапа України» «Обійми», учитель української мови і літератури Ставківського ліцею Веселинівської селищної ради О. М. Аббасова поділилася досвідом участі в ньому, представила авторські ляльки-мотанки, наголосивши, що мотанка – це чудовий приклад автентичного українського мистецтва, який вирізняє українську культуру серед інших, є зв'язком між нашим минулим і сьогоденням. Учитель технологій Новоодеського ліцею № 4 Новоодеської міської ради, переможець конкурсу «Учитель року – 2025» А. Крайнюк провела майстер-клас «Виготовлення птаха миру» з вірою в те, що він принесе мир в Україну. Практичним завданням сертифікованого заходу було виготовлення ляльки-мотанки у вигляді птаха.

На шостому засіданні «Писанка:

розплітаємо барвисті візерунки» присутні ознайомились із творчістю українських майстрів, зокрема з різноманітними стилізованими техніками виготовлення виробів. Серед запрошених були: І. О. Михалевич, засновниця школи «Ряст» м. Олександрія, яка розповіла присутнім про природні барвники рослинного походження та підкреслила необхідність вивчення традицій для виховання любові до рідного краю, чому сприяє писанкарство. Мисткиня, головний зберігач фондів Ямпільського музею образотворчого мистецтва Ямпільської міської ради Вінницької області О. О. Сви-стун ознайомила педагогів зі світом мальованки, продемонструвала авторські вироби та декоративні прикраси, створені з яєчної шкаралупи. Практичне завдання – виготовлення власної стилізованої писанки.

Під час сьомого засідання з теми «Смаки України: від традицій до сучасності» педагоги подорожували гастрономічною спадщиною України, дослідили багатогранність національних традицій. Особливу увагу приділили трансформації класичних картопляників у сучасний кулінарний шедевр. Серед запрошених були: Г. С. Фесенко, блогерка, ведуча рубрики «Огляд цін у Миколаєві» на телеканалі «1+1» (м. Херсон), яка розповіла присутнім про асортимент рибних страв Херсонщини, поділилася власними секретами приготування пузанків, карасів і наваристої рибної юшки; А. М. Антонюк, кондитерка, засновниця авторських майстер-класів із домашньої випічки (м. Херсон), розказала про випічку, українські десерти, а також зазначила, що це не просто ласощі, а частина нашої культури й історії, що зберігає дух нації навіть за її межами. Учитель технологій та трудового навчання Білозірського ліцею Первомайської селищної ради К. О. Костюченко поділилася досвідом проведення дистанційних кулінарних проєктів, які успішно формують характер і впевненість учнів. Практичним завданням сертифікованого заходу є представлення однієї зі страв української кухні з покроковою ілюстрованою інструкцією щодо її

приготування.

Восьме засідання з теми «Флораріум: квітучий мікрокосмос» дало змогу педагогам ознайомитись з особливостями створення живого артоб'єкта та можливістю успішно інтегрувати це мистецтво в навчальну програму, перетворивши його на творчий проєкт для учнів. Флорист, майстер міжнародного рівня, власниця квіткової студії «Тегіка» (м. Миколаїв) Т. В. Єрмошенко поділилася досвідом моделювання мініатюрного світу, зокрема формування автономної екосистеми в обмеженому просторі. Старший викладач кафедри теорії й методики природничо-математичної освіти та інформаційних технологій МОППО І. В. Мироненко ознайомила з технологією створення мікроландшафт у склі на основі знань про особливості росту й розвитку рослинних організмів, надала рекомендації щодо їх вибору, ґрунту, елементів декору. Практичним завданням сертифікованого

заходу було створення екосистеми за власним ескізом.

Такий практичний досвід є потужним інструментом у руках педагога, адже опановані технології легко трансформуються в конкретні навчальні кейси. Матеріали, що надають учасникам на засіданнях творчої майстерні «Гармонія», учителі мають змогу використати під час конструювання освітнього процесу з технологій / трудового навчання (Табл. 1. «Можливості використання матеріалів творчої майстерні «Гармонія» в освітньому процесі в технологічній освітній галузі»), розроблено відповідно до чинних навчальних програм із технологій та трудового навчання (Модельна навчальна програма «Технології. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (2021); Модельна навчальна програма «Технології. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти (2023)).

Таблиця 1

**«Можливості використання матеріалів творчої майстерні «Гармонія» в освітньому процесі в технологічній освітній галузі»**

Перелік основних технологій	Перелік напрямів проєктно-технологічної діяльності учнів
<b>«Наука і технології»</b> <i>майстер-клас із теми «Кавова фантазія»</i>	
Технологія обробки текстильних матеріалів ручним способом (5–6 класи)	- Вироби до свят. - Корисні речі для: немовлят, дітей, дорослих, людей з інвалідністю
Технологія виготовлення текстильної ляльки (5–6 класи)	- Сувеніри та обереги. - Корисні речі для загального побуту
Технологія виготовлення м'якої іграшки (пласка та об'ємна) (7–9 класи)	- Вироби до свят. - Корисні речі для: немовлят, дітей, дорослих, людей з інвалідністю, домашніх тварин. - Есо-Friendly вироби. - Вироби з уживаних речей. - Сувеніри та обереги.
Технологія розпису тканини (7–9 класи)	- Есо-Friendly вироби. - Вироби з уживаних речей. - Сувеніри та обереги.

<b>«Вишивка як вид декоративно-ужиткового мистецтва»</b> <i>майстер-клас із теми «Технологія виготовлення вишитих виробів»</i>	
Технологія виготовлення вишитих виробів: - вишивання лічильними швами (гладь, штапівка, хрестик тощо); - вишивання вільною гладдю (художня, декоративна, біла тощо); - вишивання стрічками – вишивання бісером тощо (5–6 класи)	- Вироби для оздоблення інтер'єру приміщень. - Корисні речі для загального побуту.
Технологія виготовлення вишитих виробів (7–9 класи): - Технологія оздоблення виробів вишивкою бісером (на тканині, на дерев'яній заготовці) (7–9 класи). - Технологія оздоблення виробів вишивкою стрічками (7–9 класи). - Технологія виготовлення вишитих виробів (мережка, гладь, хрестик) (7–9 класи)	- Вироби для оздоблення інтер'єру приміщень. - Вироби до свят. - Корисні речі для загального побуту. - Корисні речі для: немовлят, дітей, дорослих, людей з інвалідністю, домашніх тварин. - Одяг для себе. - Предмети для благоустрою та організації життя та роботи. - Сувеніри та обереги.
<b>«Український вінок – краса і оберіг»</b> <i>майстер-клас «Технологія виготовлення квітів»</i>	
- Технологія виготовлення виробів з бісеру (5–6 класи) - Технологія ліплення (5–6 класи) - Технологія виготовлення виробів з ниток, пряжі (5–6 класи)	- Аксесуари та прикраси. - Сувеніри та обереги.
- Технологія виготовлення виробів із поєднанням штучних та природних матеріалів (7–9 класи). - Технологія виготовлення виробів технікою ганутель (7–9 класи). - Технологія виготовлення виробів у техніці валяння (7–9 класи).	- Аксесуари та прикраси. - Сувеніри та обереги. - Корисні речі для: немовлят, дітей, дорослих, людей з інвалідністю, домашніх тварин.
<b>«Дідух – символ Різдва!»</b> <i>майстер-клас «Технологія виготовлення дідуха, різдвяної зірки»</i>	
Технологія плетіння (лозоплетіння, соломоплетіння тощо) (5–9 класи)	- Сувеніри та обереги. - Корисні речі для загального побуту. - Вироби для оздоблення інтер'єру приміщень.
<b>«Наукова лабораторія мотанки: експериментуємо та відкриваємо»</b> <i>майстер-клас «Виготовлення ляльки-мотанки»</i>	
Технологія виготовлення ляльки-мотанки (5–9 клас)	- Сувеніри та обереги. - Корисні речі для: немовлят, дітей, дорослих, людей з інвалідністю.

<b>«Писанка: розплітаємо барвисті візерунки»</b> <i>майстер-клас «Технологія виготовлення писанки»</i>	
Технологія виготовлення писанок (5–6 класи)	- Сувеніри та обереги. - Вироби для оздоблення інтер'єру приміщень. - Вироби до свят.
Технологія виготовлення та художнього оздоблення писанок (7–9 класи)	- Вироби в етнічному стилі. - Вироби до свят. - Сувеніри та обереги.
<b>«Смаки України: від традицій до сучасності»</b> <i>майстер-клас «Технологія приготування українських страв»</i>	
Технологія приготування їжі (5–6 класи)	- Кулінарні вироби.
Технологія приготування їжі (7–9 класи)	- Кулінарні вироби. - Страви української кухні.
<b>«Флораріум: квітучий мікрокосмос»</b> <i>майстер-клас «Технологія створення флораріуму»</i>	
Технологія вирощування кімнатних рослин (5–6 класи)	- Кімнатні, садові рослини.
Технологія вирощування рослин, квітів та догляд за ними (7–9 класи)	- Кімнатні, садові рослини. - Ландшафтний дизайн.

*Джерело: авторський варіант*

Проведений аналіз відповідності напрацювань творчої майстерні «Гармонія» актуальним модельним програмам (Технології. 5–6 класи: модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти / авт. кол.: Кільдеров П. В., Мачача Т. С., Юрженко В. В. [та ін.], 2021; Технології. 7–9 класи: модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти / авт. кол.: Мачача Т. С., Стрижак О. С., Юрженко В. В. [та ін.], 2023; Технології. 7–9 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти / авт. кол.: Ходзіцька Ю. Б., Боринець Н. І., Горобець О. В. [та ін.], 2023) підтверджує їх роль як надійного методичного підґрунтя для варіативного наповнення змісту технологічного освіти. Наведені в таблиці технології і напрями діяльності учнів показують механізм органічної інтеграції автентичних технік декоративно-ужиткового мистецтва в сучасні навчальні модулі. Такий підхід забезпечує адаптацію

традиційних ремесел до вікових особливостей учнів та нормативних вимог Нової української школи, перетворюючи народну спадщину на дієвий інструмент формування ключових компетентностей.

Використання цих напрацювань сприяє впровадженню проєктно-технологічної діяльності, де кожен виріб – від ескізу до готового об'єкта – базується на принципах гармонійного поєднання традиційного ремесла з інноваційними дизайнерськими підходами. Так запропоновані матеріали не лише полегшують процес планування, а й стимулюють вчителя до створення унікального освітнього простору, що спрямовано на розвиток творчого потенціалу та національної ідентичності школярів.

**Висновки та перспективи дослідження.** Проведене дослідження дає підстави для таких висновків:

Професійна компетентність сучасного вчителя технологій дає змогу педагогу діяти як дизайнеру освітнього середовища.

Визначено такі її складники: технологічна мобільність, проектно-конструкторська грамотність та цифрова активність, що дають уявлення вчителям про необхідність переходу від репродуктивного відтворення алгоритмів до креативного моделювання інноваційних продуктів, сприяють синергії традиційного ремесла з новітніми інженерними рішеннями. Основними інструментами її розвитку є практико-орієнтоване навчання через автентичні майстер-класи народних майстрів.

Діяльність обласної творчої майстерні «Гармонія» реалізує системну модель професійного розвитку вчителя, що базується на діагностичному плануванні, проектно-цільовому алгоритмі та практико-орієнтованому наповненні. Завдяки циклічному підходу від виявлення професійних дефіцитів до створення готового методичного продукту майстерня забезпечує трансформацію автентичних технік у прикладні кейси для уроків технологій / трудового навчання. Такий формат не лише оновлює методичну базу педагога, а й перетворює

засідання на платформу живої взаємодії з експертами, де збереження національних традицій гармонійно поєднано з інноваційним інструментарієм сучасної освіти.

Зміст матеріалів творчої майстерні «Гармонія» є надійним методичним інструментом для реалізації вимог НУШ у 5–9 класах, що забезпечить органічну інтеграцію автентичних технік декоративно-ужиткового мистецтва (від писанкарства до екодизайну) у сучасні освітні модулі. Завдяки адаптації змісту до вікових особливостей учнів та наступності між класами ці напрацювання дадуть змогу вчителю трансформувати репродуктивне навчання у творчу проектну діяльність, спрямовану на формування ключових компетентностей та національної ідентичності.

**Перспективою** є дослідження різних технік декоративно-ужиткового мистецтва, а також укладання збірника матеріалів, де буде систематизовано матеріали майстерні «Гармонія» для їх використання в роботі педагогів.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Боринець М. І. Професійна саморегуляція педагога як фактор його адаптації до змін у освітньому просторі / М. І. Боринець // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2020. – № 9 (103). – С. 45–54.
2. Коберник О. М. Концептуальні засади технологічної освіти учнів у Новій українській школі / О. М. Коберник // Наукові записки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – 2019. – Вип. 2. – С. 104–112.
3. Коберник О. М., Ящук С. М. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках технологій : навч.-метод. посібник / О. М. Коберник, С. М. Ящук. – Умань : Візаві. – 2020. – 172 с.
4. Мадзігон В. Ю. Педагогічна наука: стан та перспективи розвитку / В. Ю. Мадзігон // Педагогічна газета. – 2012. – № 10 (219). – С. 4–5.
5. Мачача Т. С. Дизайн-проектування як засіб розвитку творчого потенціалу учнів на уроках технологій / Т. С. Мачача // Проблеми сучасного підручника. – 2022. – Вип. 28. – С. 115–124.
6. Мачача Т. С. Розвиток проектно-технологічної культури вчителя трудового навчання в умовах неперервної педагогічної освіти / Т. С. Мачача // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки. – 2019. – Вип. 1. – С. 134–142.
7. Модельна навчальна програма «Технології. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Терещук А. І., Абрамова О. В., Гащак В. М., Павич Н. М.). –

2021. – Режим доступу: <https://surl.li/qcqqoss>

8. Сидоренко В. В. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах відкритого освіти: концептуальні засади / В. В. Сидоренко // Післядипломна освіта в Україні. – 2019. – № 1. – С. 15–21.

9. Слюсаренко Н. В. Розвиток інноваційної компетентності вчителів трудового навчання у системі післядипломної освіти / Н. В. Слюсаренко // Професійна освіта: проблеми та перспективи. – 2021. – Вип. 21. – С. 88–94.

10. Терещук Г. В. Адаптація вчителя технологій до професійної діяльності в умовах цифровізації освіти / Г. В. Терещук // Нова педагогічна думка. – 2022. – № 1 (109). – С. 12–18.

11. Терещук Г. В. Професійний розвиток педагога в умовах цифровізації освіти: індивідуалізація та інноваційність / Г. В. Терещук // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. – 2020. – № 1. – С. 5–12.

12. Терещук Г. В. Формування цифрової компетентності майбутнього вчителя технологій у процесі проектної діяльності / Г. В. Терещук // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. – 2022. – № 2. – С. 15–24.

13. Терещук Г. В., Ящук С. М. Цифровізація технологічного освіти: теоретико-методологічний аспект / Г. В. Терещук, С. М. Ящук // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. – 2021. – № 1. – С. 104–112.

14. Технології. 5–6 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти / авт. кол.: Кільдеров П. В., Мачача Т. С., Юрженко В. В. [та ін.]. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ МОН від 12.07.2021 № 795). – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/> (Дата звернення: 03.02.2026)

15. Технології. 7–9 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти / авт. кол.: Мачача Т. С., Стрижак О. С., Юрженко В. В. [та ін.]. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ МОН від 01.12.2023 № 1464). – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/> (Дата звернення: 03.02.2026).

16. Технології. 7–9 класи : модельна навчальна програма для закладів загальної середньої освіти / авт. кол.: Ходзіцька Ю. Б., Боринець Н. І., Горобець О. В. [та ін.]. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ МОН від 01.12.2023. № 1464). – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/> (Дата звернення: 03.02.2026).

17. Ходзинська Ю. В. Цифрові трансформації в освіті: готовність вчителя до професійної діяльності в умовах НУШ / Ю. В. Ходзинська // Інноваційна педагогіка. – 2021. – Вип. 34. Т. 2. – С. 112–116.

18. Ящук С. М. Дизайн-мислення як інноваційна технологія у професійній підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій / С. М. Ящук // Професійна освіта: методологія, теорія та технології. – 2021. – Вип. 13. – С. 241–256.

19. Ящук С. М. Екодизайн та ергономіка у системі професійної підготовки педагогів: інноваційні вектори 2024 року / С. М. Ящук // Професійна освіта: проблеми та перспективи. – 2024. – Вип. 21. – С. 88–95.

20. Ящук С. М. Підготовка майбутніх учителів технологій до використання ІКТ у професійній діяльності: виклики та перспективи / С. М. Ящук // *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. – 2024. – № 3 (137). – С. 210–222.

**THE «HARMONY» CREATIVE WORKSHOP AS A SPACE FOR DEVELOPING  
PROFESSIONAL COMPETENCE OF TECHNOLOGY AND  
LABOUR EDUCATION TEACHERS**

**Dikarieva Svitlana,**

*Methodologist at the Department of Theory  
and Methods of Natural and Mathematical  
Education and Information Technologies  
Mykolaiv In-Service Teachers Training Institute  
4-a Admiralska Street, 54001, Mykolaiv, Ukraine  
svitlana.dikareva@moippo.mk.ua*

*The methodological article elucidates the activities of the regional creative workshop «Harmony» as an effective form of continuous professional development for teachers of Technology / Labour Education. It has been established that the methodological foundation of the workshop's operation is the use of theoretical frameworks, as well as the development and practical implementation of modern educational, upbringing, and developmental technologies. The components of professional competence of a Technology (Labour Education) teacher and effective tools for its development are identified. The principles for selecting the topics for the regional creative workshop sessions and the development of the content of practical tasks for participants are revealed. It is emphasized that a practice-oriented approach is central to the development of teachers' professional competence. The principles for selecting topics for the regional creative workshop sessions and the development of the content of practical assignments for participants are further elaborated. The possibilities of using the workshop materials in the educational process for Technology (Grades 5–9) are demonstrated.*

*An algorithm for forming learning content is proposed, based on the diagnosis of teachers' actual needs and determination of topics based on the State Standard of Education, curricula, and textbooks. It includes the following steps: defining goals/objectives, selecting material in accordance with age characteristics, structuring based on the principle of sequence (from simple to complex), and ensuring interdisciplinary connections. The stages for conducting a workshop session are also proposed.*

**Keywords:** *creative workshop; decorative and applied arts; material processing technologies; professional competence of Technology and Labour education teachers.*

## REFERENCES

1. Borynets, M. I. (2020). Profesiina samorehuliatyia pedahoha yak faktor yoho adaptatsii do zmin u osvithomu prostori [Professional self-regulation of a teacher as a factor in his adaptation to changes in the educational space]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii*, 9 (103), 45–54 (ukr).

2. Khodzitska, Yu. B., Borynets, N. I., Horobets, O. V. & et al. (2023). *Tekhnolohii. 7–9 klasy: modelna navchalna prohrama dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity* [Technologies. Grades 7–9: model curriculum for institutions of general secondary education]. Ministry of Education and Science of Ukraine. Retrieved from: <https://mon.gov.ua/> (ukr).

3. Khodzynska, Yu. V. (2021). Tsyfrovi transformatsii v osviti: hotovnist vchytelia do profesiinnoi diialnosti v umovakh NUSh [Digital transformations in education: teacher readiness for professional activity in the conditions of the National School of Education]. *Innovatsiina*

*pedagogika*. Вип. 34. Т. 2, 112–116 (ukr).

4. Kilderov, P. V., Machacha, T. S., Yurzhenko, V. V. & et al. (2021). *Tekhnologii. 5–6 klasy: modelna navchalna prohrama dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity* [Technologies. Grades 5–6: model curriculum for institutions of general secondary education]. Ministry of Education and Science of Ukraine. <https://mon.gov.ua/> (ukr).

5. Kobernyk, O. M. (2019). Kontseptualni zasady tekhnolohichnoi osvity uchniv u Novii ukrainskii shkoli [Conceptual foundations of technological education of students in the New Ukrainian School]. *Naukovi zapysky Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychynty*, (2), 104–112 (ukr).

6. Kobernyk, O. M., & Yashchuk, S. M. (2020). *Proektno-tekhnolohichna diialnist uchniv na urokakh tekhnolohii* [Project and technological activity of students at technology lessons]. *Vizavi* (ukr).

7. Machacha, T. S. (2022). Dyizain-proektuvannia yak zasib rozvytku tvorchoho potentsialu uchniv na urokakh tekhnolohii [Design-projecting as a means of developing students' creative potential at technology lessons]. *Problemy suchasnoho pidruchnyka*, (28), 115–124 (ukr).

8. Machacha, T. S. (2019). Rozvytok proiektno-tekhnolohichnoi kultury vchytelia trudovoho navchannia v umovakh nepererвної pedahohichnoi osvity [Development of the project-technological culture of a teacher of labor training in conditions of continuous pedagogical education]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka. Serii: Pedahohichni nauky*. Vyp. 1, 134–142 (ukr).

9. Machacha, T. S., Stryzhak, O. S., Yurzhenko, V. V. & et al. (2023). *Tekhnologii. 7–9 klasy: modelna navchalna prohrama dlia zakladiv zahalnoho serednyoho osvity* [Technologies. Grades 7–9: model curriculum for institutions of general secondary education]. Ministry of Education and Science of Ukraine. <https://mon.gov.ua/> (ukr).

10. Madzihon, V. Yu. (2012). Pedahohichna nauka: stan ta perspektyvy rozvytku [Pedagogical science: status and development prospects]. *Pedahohichna hazeta*, 10 (219), 4–5 (ukr).

11. Sliusarenko, N. V. (2021). Rozvytok innovatsiinoi kompetentnosti vchyteliv trudovoho navchannia u systemi pisladyplomnoi osvity [Development of innovative competence of manual training teachers in the system of postgraduate education]. *Profesiina osvita: problemy ta perspektyvy*, (21), 88–94 (ukr).

12. Sydorenko, V. V. (2019). Profesiinyi rozvytok pedahohichnykh pratsivnykiv v umovakh vidkrytoho osvity: kontseptualni zasady [Professional development of teaching staff in open education: conceptual foundations]. *Pisliadyplomna osvita v Ukraini*, 1, 15–21 (ukr).

13. Tereshchuk, A. I., Abramova, O. V., Hashchak, V. M., & Pavych, N. M. (2021). *Modelna navchalna prohrama «Tekhnologii. 5–6 klasy» dlia zakladiv zahalnoi serednoi osvity* [Model curriculum «Technologies. Grades 5–6» for institutions of general secondary education]. Retrieved from: <https://surl.li/qcqqss> (ukr).

14. Tereshchuk, H. V. (2022). Adaptatsiia vchytelia tekhnolohii do profesiinoi diialnosti v umovakh tsyfrovizatsii osvity [Adaptation of a technology teacher to professional activity in the conditions of digitalization of education]. *Nova pedahohichna dumka*, 109(1), 12–18 (ukr).

15. Tereshchuk, H. V. (2022). Formuvannia tsyfrovoy kompetentnosti maibutnoho vchytelia tekhnolohii u protsesi proektnoi diialnosti [Formation of digital competence of a future technology teacher in the process of project activities]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii : Pedahohika*, 2, 15–24 (ukr).

16. Tereshchuk, H. V. (2020). Profesiinyi rozvytok pedahoha v umovakh tsyfrovizatsii osvity: indyvidualizatsiia ta innovatsiynist [Professional development of a teacher in the context of digitalization of education: individualization and innovation]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho*

*natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii: Pedahohika, 1, 5–12 (ukr).*

17. Tereshchuk, H. V. & Yashchuk, S. M. (2021). Tsyfrovizatsiia tekhnolohichnoi osvity: teoretyko-metodolohichni aspekt [Digitalization of technological education: theoretical and methodological aspect]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Hnatiuka. Serii : Pedahohika, 1, 104–112 (ukr).*

18. Yashchuk, S. M. (2021). Dyzain-myslennia yak innovatsiina tekhnolohiia u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv trudovoho navchannia ta tekhnolohii [Design thinking as a technology innovation in the profession of future teachers of labor education and technology]. *Profesiina osvita: metodolohiia, teoriia ta tekhnolohii. Vyp. 13, 241–256 (ukr).*

19. Yashchuk, S. M. (2024). Ekodyzain ta erhonomika u systemi profesiinnoi pidhotovky pedahohiv: innovatsiini vektory 2024 roku [Ecodesign and ergonomics in the system of professional training of teachers: innovative vectors of 2024]. *Profesiina osvita: problemy ta perspektyvy. Vyp. 21, 88–95 (ukr).*

20. Yashchuk, S. M. (2024). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv tekhnolohii do vykorystannia IKT u profesiinii diialnosti: vyklyky ta perspektyvy [Preparing future technology teachers for the use of ICT in professional activities: challenges and perspectives]. *Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii, 137(3), 210–222 (ukr).*

Стаття надійшла до редакції 23.02.2026

Прийнято до друку 25.03.2026